

Особливості організація інклюзивного навчання у Коростенській міській гімназії Житомирської області

На сьогоднішній день у Коростенській міській гімназії Житомирської області навчається четверо дітей за інклюзивною формою навчання. І ми маємо вже певний досвід роботи з такими дітьми. Ключовим фактором розвитку інклюзивної освіти в нашому навчальному закладі є розуміння педагогами того, що інклюзивне навчання – це гнучка, індивідуалізована система навчання дітей з особливостями психофізичного розвитку в умовах масової загальноосвітньої школи.

Підготовка до нового навчального року у нас починається заздалегідь, бо розуміємо, що передумовою у забезпеченні успішності навчання дитини з особливими освітніми потребами у нашому навчальному закладі є індивідуалізація навчально-виховного процесу. Індивідуальне планування навчально-виховного процесу має на меті:

- розроблення комплексної програми розвитку дитини з особливими освітніми потребами, що допоможе педагогічному колективу гімназії пристосувати середовище до потреб дитини;*
- надання додаткових послуг та форм підтримки у процесі навчання;*
- організація спостереження за динамікою розвитку учня.*

Індивідуальна програма розвитку розробляється командою фахівців (заступник директора з навчально-виховної роботи, вчителі, що працюють в інклюзивних класах, асистенти вчителів, психолог, логопед) із обов'язковим залученням батьків, з метою визначення конкретних навчальних стратегій і підходів до навчання дитини з особливими освітніми потребами. Вона містить загальну інформацію про учня, систему додаткових послуг, види необхідної адаптації та модифікації навчальних матеріалів, індивідуальну навчальну програму та індивідуальний навчальний план.

Індивідуальна програма розвитку має такі розділи:

1. Загальна інформація про дитину: ім'я та прізвище, вік, телефони батьків, адреса, проблема розвитку (інформація про особливі освітні потреби), дата зарахування дитини до школи та строк, на який складається програма.

2. Наявний рівень знань і вмінь.

3. Інформація щодо впливу порушень розвитку дитини на її здатність до навчання (відомості надані інклюзивним центром).

4. Спеціальні та додаткові освітні послуги. В індивідуальній програмі розвитку фіксується розклад занять з відповідними фахівцями (логопедом, психологом та іншими спеціалістами), вказується кількість і тривалість таких занять з дитиною. У нас навчаються діти з порушенням інтелекту, тому при складанні індивідуальної програми розвитку обов'язково аналізуємо, які адаптації та модифікації слід розробити для облаштування середовища, застосування належних навчальних методів, матеріалів, обладнання, з урахуванням потреб дитини.

Модифікація - трансформує характер подачі матеріалу шляхом зміни змісту або концептуальної складності навчального завдання. Наприклад, скорочення змісту навчального матеріалу; модифікація навчального плану або цілей і завдань, прийнятних до конкретної дитини, корекція завдань, визначення змісту, який необхідно засвоїти.

Адаптація - змінює характер подачі матеріалу, не змінюючи змісту або концептуальної складності навчального завдання .

Індивідуальна програма розвитку розробляється на один рік. Двічі на рік (за потребою частіше) переглядається з метою її коригування. Зокрема, коли у дитини виникають труднощі у засвоєнні визначеного змісту навчального матеріалу, чи навпаки виникає необхідність перейти до наступного рівня складності виконання завдань. Освітній процес у класах з інклюзивним навчанням здійснюється відповідно до освітньої програми гімназії, за навчальними програмами, підручниками, посібниками, рекомендованими МОН молодь спортом для закладів загальної середньої освіти .

5. *Індивідуальний навчальний план визначає перелік навчальних предметів, послідовність їх вивчення, кількість годин, що відводяться на вивчення кожного предмета за роками навчання, та тижневу кількість годин. У плані враховуються додаткові години на індивідуальні і групові заняття, курси за вибором, факультативи тощо. Для проведення корекційно-розвиткових занять в індивідуальному навчальному плані учня передбачається від 3 до 8 годин на тиждень (кількість годин визначають відповідні психолого-медико-педагогічні консультації). Індивідуальний навчальний план та індивідуальна навчальна програма розробляється педагогічними працівниками, у тому числі з дефектологічною освітою, які беруть безпосередню участь у освітньому процесі, за участю батьків дитини та затверджується директором гімназії. Індивідуальна навчальна програма дитини з особливими освітніми потребами у класі з інклюзивним навчанням розробляється на основі освітньої програми гімназії з відповідною їх адаптацією. Навчальна програма визначає зміст, систему знань, навичок і вмінь, які мають опанувати учні в навчальному процесі з кожного предмета, а також зміст розділів і тем. При складанні індивідуальної навчальної програми педагоги в першу чергу аналізують відповідність вимог навчальної програми та методів, що використовуються на уроці, актуальним і потенційним можливостям дитини з особливими освітніми потребами.*

Оцінювання навчальних досягнень учнів з особливими освітніми потребами здійснюється за критеріями оцінювання навчальних досягнень учнів у системі загальної середньої освіти та обсягом матеріалу, визначеним індивідуальною навчальною програмою. Але у нас навчаються учні з інтелектуальними порушеннями за індивідуальним навчальним планом і програмою. Тому система оцінювання навчальних досягнень носить бідший стимулюючий характер.

З метою оцінювання індивідуальних досягнень учнів використовуємо метод оцінювання портфоліо.

Портфоліо - це накопичувальна система оцінювання, що передбачає формування уміння учнів ставити цілі, планувати і організовувати власну навчальну діяльність; накопичення різних видів робіт, які засвідчують рух в індивідуальному розвитку; активну участь в інтеграції кількісних і якісних оцінок; підвищення ролі самооцінки. Таке оцінювання передбачає визначення критеріїв для включення учнівських напрацювань до портфоліо; форми подання матеріалу; спланованість оцінного процесу; елементи самооцінки з боку учня тощо.

Розклад уроків у класах з інклюзивним навчанням складається відповідно до робочого плану гімназії з урахуванням індивідуальних особливостей учнів. В процесі підготовки до уроку в інклюзивному класі вчитель складає план-конспект уроку, в якому інтегрує учбовий матеріал загальноосвітніх і спеціальних (корекційних) програм так, щоб на одному уроці діти з різним станом психофізичного і інтелектуального розвитку вивчали близьку за змістом тему, але на тому рівні засвоєння, який доступний для кожного учня. Інформація, одержувана учнем по темі, що вивчається, відповідає рекомендованій йому для навчання освітній програмі. Закріплення і відпрацювання отриманих знань, умінь і навичок ведеться на різному дидактичному матеріалі, підібраному для кожного учня індивідуально: роздаткові картки, вправи з навчальних посібників і підручників. Структура уроку в такому класі відповідає вимогам, що пред'являються до організації і проведенню уроків в малокомплектних школах, де вчитель по черзі проводить спільну діяльність з різними групами дітей в класі. Така побудова учбових занять створює умови, при яких всі учні класу залучаються до загальнокласної роботи.

В тісному контакті з вчителями, батьками працює асистент вчителя, який допомагає в організації навчально-виховного процесу в класі з інклюзивним навчанням; надає освітні послуги, спрямовані на задоволення освітніх потреб учнів співпрацюючи з вчителем класу; спілкується з батьками, надаючи їм необхідну консультативну допомогу; інформує вчителя

класу та батьків про досягнення учня. Він постійно веде відстежування розвитку дитини. Досягнення учнів ретельно фіксуються в щоденнику спостережень, потім аналізуються фахівцями.

В інклюзивних класах створено атмосферу взаєморозуміння та взаємодопомоги між дітьми, щоб забезпечити дитині з особливостями психофізичного розвитку можливість самоствердитися, подолати неадекватні установки та стереотипи, набутти певних навичок соціальної поведінки. Учні з особливими освітніми потребами є активними учасниками позакласної роботи, яка проводиться з урахуванням можливостей дитини і спрямована на всебічний розвиток особистості, формування позитивного соціально-психологічного статусу. Вони залучаються до позашкільної роботи відповідно до можливостей, інтересів, нахилів, здібностей, з урахуванням їх побажань, віку, психофізичних особливостей та стану здоров'я. Вся виховна і освітня робота при інклюзивному навчанні проводиться у повсякденному житті та на спеціально організованих заняттях .

У гімназії розуміють важливість даної проблеми, активно працюють над пошуком нових форм та методів роботи, залучають до цього фахівців та спеціалістів.

Перебування дітей з особливими потребами в звичайному класі дає свої перші результати.